

Här är debatten om era liv, men ni är inte inbjudna

En kritisk innehållsanalys av den offentliga
mediedebatten om injektionsrum i Sverige

Elin Jansson

Sociologiska institutionen
Handledare: David Sausdal

Abstrakt

Arbetets art: Kandidatuppsats

Titel: Här är debatten om era liv, men ni är inte inbjudna. En kritisk innehålls-
analys av den offentliga mediedebatten om injektionsrum i Sverige

Författare: Elin Jansson

Handledare: David Sausdal

Datum: 15 maj 2024

Injektionsrum är anläggningar dit tungt beroendesjuka kan gå för att injicera opioider i en hygienisk miljö vid sidan av utbildad sjukvårdspersonal som kan övervaka och vara till hjälp för att det ska ske under så säkra former som möjligt. Det är en insats som länge har stridit mot den svenska visionen om ”ett narkotikafritt samhälle” och av den anledningen varit både kontroversiell och debatterad. Tidigare forskning visar att den mediala representationen av narkotikapolitiska frågor kan kritiseras för att vara bristfällig och ensidig. Studien tar därmed avstamp i tidigare forskning och syftar till att undersöka vilka aktörer och ståndpunkter som dominerar i den offentliga mediedebatten om injektionsrum i Sverige. Metoden som tillämpas är en kritisk innehållsanalys av ett urval på 98 nyhetsartiklar från ledande svenska redaktioner. Resultatet illustrerar att den offentliga mediedebatten om injektionsrum främst domineras av uttalanden från politiker (54%). Den underlägsna gruppen var de med erfarenhet av missbruk (5%). Ståndpunkterna som representeras i samband med politiska uttalanden var till störst del positiva (68%) och delvis negativa (23%), övriga var neutrala (9%). Positiva ståndpunkter förlitade sig på retoriken om att rädda liv medan negativa menade att insatsen snarare sänder fel signaler. Trots att det är människor med erfarenhet av missbruk som till störst del berörs av injektionsrum är deras erfarenheter och åsikter frånvarande i den meningsfulla mediedebatten. Att nyhetsmedia istället låter politiska aktörer styra innehållet blir en indikation på de rådande maktstrukturerna i samhället. Försättningsvis kan medias bristande rapportering leda till att stereotypiska föreställningar och negativa attityder fortsätter prägla den allmänna diskursen, vilket i sin tur kan påverka stödet för injektionsrum.

Nyckelord: Injektionsrum, Narkotikapolitik, Nyhetsmedia, Mediedebatt, Maktstrukturer

Innehåll

1	Introduktion.....	2
2	Syfte och frågeställningar	3
3	Metod och material	4
3.1	<i>Val av metod</i>	4
3.2	<i>Urval</i>	7
3.3	<i>Dataanalys</i>	8
3.4	<i>Etiska överväganden</i>	10
3.5	<i>Begränsningar</i>	11
4	Tidigare forskning och teori.....	12
4.1	<i>Debattens två sidor</i>	13
4.2	<i>Rapporteringens påverkan på läsarna</i>	15
4.3	<i>Representerade aktörer och åsikter</i>	16
5	Resultat och analys.....	18
5.1	<i>Vilka har talat?</i>	19
5.2	<i>Vilken ställning tar de?</i>	22
5.2.1	<i>Positiva</i>	22
5.2.2	<i>Negativa</i>	23
5.3	<i>Den mediala dominansen i två olika kontexter</i>	25
5.4	<i>De dominerande rösterna</i>	26
5.5	<i>De underrepresenterade rösterna</i>	27
5.6	<i>Sammanfattande reflektion</i>	29
6	Diskussion och slutsats	30
6.1	<i>Förslag till vidare forskning</i>	32
7	Referenser	a

1 Introduktion

”Ett fixrum är en lösning med kortsiktigt perspektiv som långsiktigt kommer få förödande konsekvenser”, så lyder uttalanden från politiker i Svenska Dagbladet (Jansson et al., 2017). Samtidigt argumenterar deras kollega för att ”Vi behöver tänka om i Sverige. Målet måste vara att rädda liv” (Lundqvist och Olofsgård, 2024). Då vet vi var deras moraliska ställningstaganden ligger. Men vad säger forskare, hälso- och sjukvårdspersonalen, allmänheten och de som främst berörs av åtgärden, personer som har erfarenhet av missbruk? Det här är perspektiv som hamnar i skuggan av samhällets makthavare i den offentliga mediedebatten om den narkotikapolitiska åtgärden injektionsrum. EU:s narkotikabyrå EMCDDA beskriver injektionsrum som anläggningar dit droganvändare kan gå för att injicera opioider i en hygienisk miljö där det finns utbildad sjukvårdspersonal som kan övervaka och vara till hjälp för att det ska ske så säkert som möjligt. Det är även en plats dit de kan gå och injicera utan att riskera ett polisingripande och att bli straffade för brukande eller innehav (EMCDDA, 2024). Genom dessa anläggningar kan utsatta individer få tillgång till vård och behöver inte ta sig till undangömda platser där de är ensamma vid injiceringen. Injektionsrum är på så vis en viktig insats eftersom det minskar risken för dödliga överdoser (EMCDDA, 2024). Åtgärden riktar sig främst till de som har fastnat i ett tungt beroende och missbrukar dagligen i riskfyllda miljöer (EMCDDA, 2024).

”Ett samhälle fritt från narkotika”, så lyder visionen som präglar den svenska narkotikapolitiken i dagsläget (SOU 2023:62). Samtidigt som Sverige under flera decennier hållit hårt i en restriktiv politik ser däremot siffrorna inte särskilt ljusa ut. År 2022 rapporteras det om 519 narkotikarelaterade dödsfall i Sverige vilket är en uppåtgång och en siffra som är högre sett till miljoner invånare än den i de flesta andra europeiska länder (folkhälsomyndigheten). Enligt debattörer för skadereducerande åtgärder är det 519 dödliga överdoser som möjligtvis hade kunnat undvikas om det funnits ett injektionsrum tillgängligt (SOU 2023:62). I Sverige har insatsen däremot varit kontroversiell länge, och den förblir debatterad. För att förstå narkotikapolitikens dilemma och strider blir det relevant att vända sig till den mediala rapporteringen och se på vilka som ges utrymme att delta i debatten och därmed styra över den. Vetenskapen talar sitt tydliga språk, att injektionsrum kan minska dödligheten, minska smittspridning, minska stigmatisering genom ökad

värdighet för den utsatta individen och förbättra kontakten mellan denne och samhället (SOU 2023:62; Whiteside och Dunn, 2023). Som studien kommer redovisa i senare avsnitt är det inte detta perspektiv vi i störst utsträckning får ta del av. Efter en kritisk innehållsanalys av rapporteringen om injektionsrum i svenska ledande nyhetsmedier kan det avslöjas att det är Sveriges politiker som håller i stafettpinnen. En majoritet visar däremot en positiv inställning vilket på många sätt går emot vad man kan tro och vad den tidigare forskningen redovisar (Jauffret-Roustide och Cailbault, 2018). Å andra sidan finns det även en hel del motståndare som kritiserar injektionsrum för att det ”skickar fel signaler” som normaliserar och tolererar droganvändning, samt att en sådan åtgärd strider mot den svenska ideologin om ett narkotikafritt samhälle.

Den offentliga mediedebatten om narkotikapolitiska lösningar kan kritiseras för att ha blivit något som i mångt och mycket vilar på moraliska ställningstaganden och värderingar från de som är representerade, vilket går i linje med tidigare forskning (Lerkkanen och Storbjörk, 2023; Whiteside och Dunn, 2023). Det kan argumenteras för att representationen i mediedebatten illustrerar de tydliga maktstrukturerna som råder i den svenska kontexten. Eliten dominerar och de som lever i utanförskap och står ut med den sedan länge pågående stigmatiseringen underrepresenteras (Orsini, 2017; Lerkkanen och Storbjörk, 2023; Whiteside och Dunn, 2023). Nyhetstidningarna är därutöver befolkningens främsta källa för att inhämta information och bilda förståelse för sociala problem, de besitter därmed makten att välja vilka som får sina röster hörda i diskussionen om injektionsrum (Orsini, 2017). Eftersom nyhetsmedia har en så avgörande roll för den offentliga och allmänna diskursen blir det i högsta grad relevant att fråga sig vilka som faktiskt får delta i dessa frågor, vilken röst och vilka moraliska ställningstaganden betyder mest?

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att utifrån en kritisk innehållsanalys av ledande svenska nyhetstidningar undersöka vilka aktörer som är representerade och inte i den offentliga mediedebatten om injektionsrum. Vidare avser studien att analysera vilka olika ståndpunkter och argument som media väljer att framföra i debatten med hänvisning till de dominerande aktörerna. Därutöver kommer studien stå i relation till tidigare forskning som har

problematiserat medias representation av kriminalpolitiska frågor, med syfte att avslöja hur detta kan reflekteras i rapporteringen om injektionsrum i den svenska kontexten. Genom en granskning av vilka aktörer och åsikter som prioriteras ämnar studien att öka medvetenheten om hur medier kan spegla maktstrukturer och vara en avgörande faktor för utformningen av den allmänna diskursen om injektionsrum i samband med en selektiv rapportering. För att uppnå syftet med studien kommer följande frågeställningar att besvaras:

1. Vilka aktörer är representerade (och underrepresenterade) i den offentliga mediedebatten om injektionsrum i Sverige?
2. Vilka ståndpunkter och argument är representerade i den offentliga mediedebatten om injektionsrum i Sverige?

3 Metod och material

Följande avsnitt syftar till att redogöra för och ge en ingående beskrivning av metoden som tillämpats i studien. Utgångspunkten och inspirationen för studien hänvisas till arbetet "Voices represented and voices silenced: Represented voices in the media coverage of the implementation of a supervised injecting facility" av Bianca Whiteside och Matthew Dunn (2023). Med det sagt kommer följande studie använda liknande metoder som i det ovannämnda arbetet men undersöka hur resultatet ser ut i den svenska kontexten. Det innebär att studien tar avstamp i redan etablerad tidigare forskning och teori som belyser hur medias rapportering och sätt att framställa samhällsfrågor kan vara problematisk (Lee och Wong, 2019; Whiteside och Dunn, 2023). Därefter tillämpas en kritisk innehållsanalys av svenska tidningsartiklar för att undersöka till vilken grad olika aktörer får sin röst hörd i debatten om injektionsrum i Sverige, samt vilka åsikter de mest förekommande aktörerna representerar.

3.1 Val av metod

Den här studien strävar efter att i så stor utsträckning som möjligt efterlikna metodvalen som används i Whiteside och Dunn's (2023) studie för att det ska vara möjligt att i viss

mån jämföra resultaten till den svenska kontexten. Whiteside och Dunn använder en kombinerad metod där de genomför en kvantitativ innehållsanalys och en kvalitativ tematisk analys av tidningsartiklarnas rapportering om implementeringen av det andra injektionsrummet i staden Victoria. Data representerar ett målmedvetet urval som hämtats från två olika mediearkiv (likt det svenska 'media retriever'). De valde ut tryckt press som publicerats mellan 2016-01-01 och 2020-06-05 med anledning av debattens aktualitet. De två vanligaste utgivarna "The age" och "The Herald Sun" används med anledning av en bred räckvidd, geografiskt relevant område och lämplighet i publicering. Urvalet av apecifika artiklar motiveras av följande kriterier "date, paper of publication and the application of search terms. Relevant news articles, commentaries, and opinion and analysis were included from both newspapers print weekday and weekend edition." (Whiteside och Dunn, 2023, s. 3). De inkluderade artiklar som hänvisade till injektionsrum i området där de skulle implementeras (Richmond/North Richmond) samt artiklar av olika varianter, exempelvis debattartiklar, insändare och vanliga nyhetsartiklar. Urvalet resulterade slutligen i 441 artiklar vilka gav 645 analysenheter (Whiteside och Dunn, 2023). Vid genomförandet av innehållsanalysen använder de sig av Microsoft SPSS och artiklarna kodades ursprungligen efter utgivare och datum för publicering. Därefter följer en noggrannare genomgång för identifiering av övergripande inställning som de väljer att koda till "positiv", "neutral" och "negativ" i respons till införandet av injektionsrum och dess fortsatta verkan. Efterföljande kodning genomfördes för att hitta vilka aktörer som var representerade i vilken utsträckning i debatten. Därefter väljer de att använda sig av en induktiv tematisk analys för att kartlägga vilka återkommande teman som finns i argumenten och de olika ståndpunkterna hos de representerade aktörerna. I analysen av åsikter väljer de att endast inkludera de dominanta aktörerna som återfanns i resultatet "allmänheten", "politiker" och "invånare" (Whiteside och Dunn, 2023).

Med utgångspunkt i ovanstående metodologiska redogörelse kommer även den här studien tillämpa en kvantitativ kritisk innehållsanalys för att uppnå studiens syfte och besvara de angivna frågeställningarna. Däremot kommer det till skillnad från Whiteside och Dunn's studie inte tillämpas en tematisk diskursanalys, den kvalitativa analysen blir istället en del av innehållsanalysen med de förutbestämda kategorierna "positiv", "neutral" och "negativ" och tillhörande exempel från analysenheterna. Den här studien är

begränsad med ett betydligt mindre omfång än Whiteside och Dunn vilket gör att vissa avgränsande beslut tas i mån av tid och utrymme. En annan skillnad till deras studie är att de har begränsat sig till en stad (Victoria) medan den här studien analyserar debatten på nationell nivå i Sverige. De har dessutom valt det en tidsram för att fånga rapporteringen om implementeringen och den fortsatta funktionen av ett injektionsrum. Det skiljer sig från den här studien som analyserar ämnet utifrån den svenska kontexten i en tidsperiod där injektionsrum inte är implementerat. Samtidigt finns det däremot en pågående debatt om injektionsrum i Sverige likt den i Victoria, vilket blir jämförbart när syftet är att undersöka vilka aktörer och inställningar som är representerade i debatten.

En innehållsanalys är enligt Alan Bryman (2018) en teknik som är utformad för att fungera bra vid analyser av innehållet i framför allt massmedia, men har ett tillämpningsområde som är både brett och flexibelt. Metoden innebär att forskaren analyserar något slags dokument för att kvantifiera innehållet utifrån de intresseområden och kategorier som bestämts på förhand (Bryman, 2018). Mer specifikt bygger strategin på ett systematiskt utformande av kategorier och neutrala regler, det kan handla om att utforma ett kodningsschema med de variabler som ska undersökas (Bryman, 2018). I det här fallet undersöks variabeln "representerade aktörer" som kodades till "politiker", "sammansaktörer", "allmänheten", "forskare", "erfarenhet av missbruk" samt "hälso- och sjukvårdspersonal". Eftersom det även var av intresse att undersöka åsikterna de mest förekommande aktörerna förmedlade användes det som en andra variabel med tillhörande koder "positiv", "neutral" och "negativ" (Whiteside och Dunn, 2023).

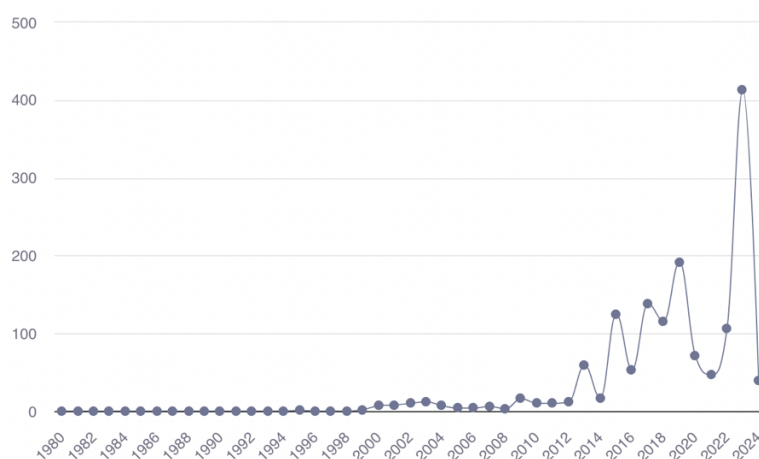
Vid analys av tidningsartiklar är en innehållsanalys fördelaktig på många sätt, bland annat kan den beskrivas som en relativt transparent metod, resultatet är tydligt redovisat och därmed enkelt att tolka (Bryman, 2018). Studien i fråga vill finna svar på relativt specifika frågor och var därför i behov av att göra flera avgränsningar. Innehållsanalysen är värdefull på så vis att den möjliggör för dom här ytterligare specificeringarna och avgränsningarna. Studien kommer dessutom redovisa material från exempelvis intervjuer med politiker och myndighetspersoner, vilka hade varit svåra att kontakta vid en intervjustudie. Bryman beskriver det här som en av innehållsanalysens styrkor, att man kan få tillgång till elitgrupper av det här slaget utan att själv nå ut till dom. Det underlättar även att

materialet alltid finns tillgängligt att gå tillbaka till, vilket är fördelaktigt i sin tur eftersom det minimerar risken för snedvridningar och felaktigheter (Bryman, 2018).

3.2 Urval

Processen inleddes med att utifrån en rad olika kriterier göra ett urval som hade hög grad av relevans för studiens frågeställningar. För att hitta materialet som behövdes användes mediarkivet retriever. I retriever sorterades det på svenska källor under tidperioden från 2014-01-01 till 2024-04-16. Vid en sökning utan tidsbegränsning blev det tydligt att debatten tog fart efter år 2014 (se figur 1), av den anledningen beslutades det att en tidsram med start 2014 är av relevans för att undersöka den mer aktuella debatten (Whiteside och Dunn, 2023).

Figur 1. Antalet artiklar publicerade i media retriever med sökning (injektionsrum OR brukarrum OR fixrum). Alla källor inkluderade under tidperioden 1980-2024 (hämtat från analysverktyget i media retriever)

För att få ett så fokuserat och relevant resultat som möjligt användes sökorden ”injektionsrum”, ”fixrum” och ”brukarrum” eftersom de är vanliga termer som används vid beskrivningar av sådana anläggningar (Whiteside och Dunn, 2023; Atkinson et al, 2019). Exempelvis skriver Atkinson et al (2019, s. 64) att de använde sig av ”‘drug consumption room’, ‘consumption facility’, ‘injection room’, ‘injection centre’, ‘injection facility’, ‘fix room’” för att de ansågs vara återkommande termer i de relevanta artiklarna. Även Whiteside och Dunn (2023, s. 3) beskriver att de använde relevanta sökord i form av ”safe injecting room, supervised injecting room, medically supervised injecting room” med syfte att undvika artiklar som inte var av relevans för studien.

Därefter görs ett ytterligare urval på ”tryckt press” och ”webb”, samt en filtrering på dom stora och mest lästa tidningarna i Sverige vilket blev Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Sydsvenskan, SVT Nyheter, Göteborgs-Posten, Expressen och Dagens Nyheter. Studien syftar till att fånga debatten på en nationell nivå i Sverige, därav ansågs de stora utgivarna vara av relevans eftersom de har en bred räckvidd och inkluderar aktörer ur en större kontext än till exempel mindre lokala tidningar (Atkinson et al, 2019). Det här bidrar i sin tur till ett mer representativt urval (Denscombe, 2018). Ovannämnda kriterier resulterade i 148 artiklar (179 inkl. liknande). Samtliga artiklar laddades ner för en övergripande genomgång och en slutlig rensning baserat på relevans, innehåll och lämpliga kommentarer och omnämningen (Whiteside och Dunn, 2023). Det var till exempel av stor betydelse att artiklarna som valdes ut huvudsakligen bestod av en diskussion om injektionsrum eftersom det är ämnet för studien i fråga. Ett annat krav var att artiklarna skulle innehålla någon form av intervjumaterial, kommentarer eller omnämningen som hänvisade till ämnet (Whiteside och Dunn, 2023). Det slutliga urvalet resulterade i 98 artiklar vilka gav 168 enheter som användes för analys.

3.3 Dataanalys

Analysen inleddes med att samtliga 148 artiklar lästes personligen och under tiden noterades aktörer som nämndes samt vilka ställningstaganden och åsikter som representerades. Ursprungligen skapades en simpel tabell där varje aktör fick en ”poäng” vid varje omnämning, samt om de ställde sig ”positiva”, ”neutrala” eller ”negativa” i diskussionen om injektionsrum (Atkinson et al, 2019). Den ursprungliga tanken var att endast använda direkta kommentarer eller intervjumaterial från individerna men beslutet togs vid genomgång av materialet att även data där de refereras till något aktören uttalat eller stått för i en annan kontext även är av relevans för studien (Whiteside och Dunn, 2023). Aktörerna som identifierades var politiker, samhällsaktörer, allmänheten, erfarenhet av missbruk, forskare samt hälso-och sjukvårdspersonal (Se tabell 2).

Politiker	Beslutsfattare eller på annat sätt politiskt aktiv person
Samhällsaktörer	Personer verksamma inom myndigheter, organisationer och föreningar

Allmänheten	Samhällsmedlem som inte hänvisas till en specifik position eller roll
Erfarenhet av missbruk	Personer som använder eller har använt droger samt närstående till dessa
Forskare	Personer som bedriver forskning eller innehar särskild expertis på ämnet
Hälso- och sjukvårdspersonal	Personer som jobbar inom sjukvården eller behandlande verksamheter

Figur 2. Aktörer representerade med tillhörande beskrivning.

Baserat på Whiteside och Dunn's (2023) studie samt Atkinson et al (2019) kategoriserades aktörerna med "positiv" inställning när de uttryckte ett stöd till injektionsrum genom att på olika sätt poängtera deras fördelaktiga egenskaper eller behovet av de i Sverige. En "neutral" inställning placerades hos de som inte uppgav några åsikter överhuvudtaget i diskussionen eller de som uttryckte sig lika stor del positiv som negativ gentemot åtgärden. En "negativ" inställning hänvisas till de som visade tydligt motstånd till injektionsrum, även kritik och skepticism hamnade under den här kategorin. Datamaterialet anses vara kvantitativt men fortfarande i en mängd som är möjlig att gå igenom manuellt utan hjälp av särskilda program för analys. Det här skiljer sig i sin tur från Whiteside och Dunn som använde SPSS för att genomföra den ursprungliga kodningen. Efter att alla artiklar genomgått en grundlig genomsökning och aktörerna samt deras åsikter var identifierade, redovisas resultatet genom diagram. Ett diagram som visade vilka aktörer som var representerade i vilken utsträckning och även diagram för de procentuella andelarna både gällande aktörer representerade och åsikter i hos de aktörerna som var mest dominanta (Whiteside och Dunn, 2023). Det intressanta för resultatet var alltså att se vilken grupp nyhetsmedia prioriterar i rapporteringen samt vilka som inte syns, även vilken inställning som huvudsakligen prioriteras i debatten (Whiteside och Dunn, 2023).

Artiklarna analyseras ur ett kritiskt perspektiv vilket gör att analysen inte bara är en innehållsanalys utan en kritisk innehållsanalys. En kritisk innehållsanalys är fördelaktig på många sätt, men framför allt för att den har en metodologisk och teoretisk flexibilitet (Utt och Short, 2018). Metoden har ett brett tillämpningsområde för kritiska teorier och tillåter kritiskt tänkande till skillnad från många andra metoder. Utt och Short beskriver kritisk innehållsanalys som "thinking with theory" (Utt och Short 2018, s. 3). Det handlar inte

bara om att ytligt använda teoretiska begrepp i analysen utan ha en gedigen kunskap om och förståelse för de teoretiska perspektiven som tillämpas, och att dessa perspektiv är en integrerad del i hela forskningsprocessen (Utt och Short 2018). En kritisk innehållsanalys innebär alltså att forskaren inte bara observerar det synliga innehållet i texter, utan också granskar de underliggande orsakerna som påverkar dessa. Det kan vara exempelvis sociala, politiska, kulturella eller samhällsliga strukturer som bidrar till innehållet. Forskaren tillåts i analysen att avslöja hur texter kan ifrågasättas gällande rådande normer, värderingar, och maktförhållanden i samhället. ”CCA can result in profound analysis of complex issues of power and oppression when taken up with depth and thoughtfulness” (Utt och Short, 2018, s. 4).

3.4 Etiska överväganden

Bryman beskriver att innehållsanalysen som metod kan anses vara icke-reaktiv, speciellt vid analysen av tidningsartiklar. Det innebär att det inte finns någon risk för att forskarens närvaro påverkar resultatet eftersom tidningsartiklarna inte publicerats med framtida forskning och studier som syfte. Bryman menar därför att det kan betraktas som en fördel att de ställer mindre krav på etiska överväganden, samtidigt betonas det att det fortfarande är något som bör tas i beaktning och inte låtas vara en styrande faktor för valet av studie (Bryman, 2018). Studier med internet i fokus har hamnat i en komplicerad situation när man talar om etiska förhållningssätt, Eldén (2020) menar att det är ett gränsland där man måste göra en bedömning av aktören i fråga, graden av offentlighet och känslighet i data (Eldén, 2020). I fallet för den här studien har en noggrann övervägning skett för att säkerställa att studien är etiskt korrekt genomförd. Trots att materialet är hämtat från stora offentliga tidningar som är lättillgängliga för läsare måste studien förhålla sig till några etiska överväganden. Aktörerna är möjligtvis medvetna om eller har gett samtycke till att deras uttalanden finns med i tidningsartiklarna men däremot har de inte gett sitt medgivande att vara med i den här studien. Det har av den anledningen gjorts en bedömning att individerna ska vara anonyma i analysen. Aktörerna som citeras eller refereras till i tidningsartiklarna kommer inte i det här arbetet nämnas vid verkliga namn eller andra identifierande detaljer eftersom de inte har gett sitt uttryckliga medgivande att bli identifierade. Individerna kodas istället till den generella kategorin de tillhör (exempelvis ’politiker’) eftersom endast det är av relevans för studien och för att skydda deras identitet.

Försiktighet beaktas även för att inte dela information av känslig natur (Eldén, 2020). Det är nämligen viktigt att vara medveten om och respektera deltagarnas integritet och välbefinnande eftersom den här studien hanterar känsligt material som berör utsatta individers liv och hälsa. Materialet hanteras därav med respekt för att undvika att lämna ut detaljer som kan vara skadliga eller kränkande för deltagarna (Eldén, 2020).

Som studien kommer argumentera för i senare avsnitt (se resultat och analys) finns det anledning att ställa sig kritisk till ojämlikheten i vilka som deltar i diskussionen om injektionsrum. Framför allt problematiserar studien det faktum att diskussionen domineras av andra aktörer än de som berörs av åtgärden i första hand (droganvändare). I synnerlighet är det politiker, samhällsaktörer och akademiska forskare som ges utrymme. Det vore inte mer än rätt att jag själv av just den anledningen belyser min egen roll i sammanhanget. Medan jag genomgående i studien förklarar att debatten domineras av övre- och medelklassens perspektiv, de med liten eller ingen förståelse för den utsatta gruppen, så sitter jag själv här som en av dem. Det här blir en etisk reflektion som bör lyftas eftersom det blir paradoxalt i den mån att jag som genomför studien inte är i direkt kontakt med dessa individer och därmed inte heller inkluderar de i frågan. Rollen jag själv innehar blir därav på sätt och vis det jag kritiserar (Eldén, 2020).

3.5 Begränsningar

Att utföra en kritisk innehållsanalys av det här slaget kommer med en del begränsningar. Det är till exempel inte säkert att studien hade fått samma resultat om den utfördes av en annan person eftersom det är naturligt att människor tolkar fenomen på olika sätt. Studien bygger mycket på en subjektiv bedömning av vad som passar in i koderna och de olika teman som bestämts, det här kan alltså bedömas olika för olika personer (Bryman, 2018). En annan begränsning med just den här studien är att den egentligen inte kan säga så mycket om varför det ser ut som det gör, däremot är det möjligt att spekulera i frågan utifrån tidigare forskning och teori (Bryman, 2018). Exempelvis varför en viss grupp av människor är representerade i mindre grad i tidningsartiklar kommer inte den här studien kunna svara på med säkerhet, för att ta reda på det skulle troligtvis en intervjustudie med intervjumaterial från journalister i ämnet vara mer lämplig. En del metodologiska beslut fick tas med tidsram och omfattningsgräns i beaktande vilket gör att resultatet blir något

begränsat och mindre generaliserbart. Vid mer utrymme både gällande tid och omfattning skulle man kunna göra en bredare undersökning genom att inkludera fler typer av media, exempelvis sociala medier och tv-produktioner. Alternativt skulle även en kombination av kvantitativa och kvalitativa metoder kunna tillämpas för att även finna svar på ”varför”-frågan.

4 Tidigare forskning och teori

Att analysera rapporteringen i nyhetsmedier har sedan länge varit en etablerad tradition inom den sociologiska och kriminologiska forskningsvärlden, både nationellt och internationellt (Warren-Gordon, 2018; Twyman-Ghoshal et al., 2022; Peretti-Watel, 2003; Ekdahl, 2012; Strömbäck, 2008). Framför allt kan det kännetecknas som en klassiker att problematisera innehållet i nyhetsrapporteringen när det handlar om uppmärksammade samhällsfrågor (Twyman-Ghoshal et al., 2022; Lee och Wong, 2019; Cooper et al., 2016; Valcore och Buckler, 2020). Det relateras bland annat till att media låter politiker och samhällets elit dominera debatten framför andra aktörer (Cooper et al., 2016). I den tidigare forskningen har de exempelvis belyst att rapporteringen om klimatkrisen missar vetenskapliga argument samt att attentat relaterade till anti-LGBTQ inte tar hänsyn till offerperspektiv. Det här menar forskare kan konstruera en bild av samhällsproblem som blir bristfällig och inte tar hänsyn till komplexiteten i samhällsproblem (Twyman-Ghoshal et al., 2022; Valcore och Buckler, 2020). Andra studier har belyst att den mediala drivkraften återfinns i det höga nyhetsvärdet, det vill säga sådant som anses vara intresseväckande, sensationellt, lockar den stora publiken och därmed ger bra intäkter till redaktionen (Strömbäck, 2008; Lee och Wong, 2019; Martin, 2019; Jewkes, 2015).

Inom den här traditionen finns det mer specifikt mycket tidigare forskning som har studerat narkotikapolitiska debatter genom att analysera massmedier (Stevens och Zampini, 2018; Quan et al., 2020; Sumnall et al., 2023; Whiteside och Dunn, 2023). I relation till studiens narkotikapolitiska syfte blir det därmed av relevans att ge en närmare redogörelse för dessa. Forskningen på området som analyserar mediala representationer av narkotikapolitik generellt och injektionsrum som åtgärd kan härledas till tre teman. *Debattens två sidor, rapporteringens påverkan på läsarna och slutligen representerade aktörer och*

åsikter. Det här är teman som på många sätt kan relateras till varandra men kommer nedan redovisas var för sig. *Debattens två sidor* hänvisas till en stor del av forskningen som analyserar ståndpunkter i den mediala debatten om injektionsrum och andra skadereducerade åtgärder. *Rapporteringens påverkan på läsarna* är de studerade området som pekar på att den mediala rapporteringen kan bidra till att forma allmänhetens attityder och åsikter gentemot bland annat injektionsrum på olika sätt. Därutöver följer en redogörelse för det perspektivet som den här studien kommer ta avstamp i, *representerade aktörer och åsikter*. Det finns en del forskning som har genomförts för att klargöra vilka aktörer och åsikter som tar störst plats i den mediala debatten om injektionsrum och andra skadereducerande åtgärder. I den svenska kontexten återfanns däremot en begränsad mängd forskning som studerat detta, därav hänvisar studien i första hand till en bredare internationell nivå där ämnet var studerat i större utsträckning.

4.1 Debattens två sidor

Det finns en djupt rotad konflikt och två läger när man talar om narkotikapolitik, inte bara i Sverige utan i en stor del av världen har skadereducerande åtgärder varit omdiskuterat och kontroversiellt. Å ena sidan har vi dom som förespråkar skadereducerande åtgärder (harm reduction), å andra sidan har vi de som vill se en nolltolerans med strikt narkotikapolitik. Sverige har länge kännetecknats av den senare med målet om ett narkotikafritt samhälle (Ekendahl, 2012). Kanada är ett av länderna som stod för ett tidigt skifte i strategin mot narkotikabruk när de år 1987 introducerade metoder med fokus på skadereducering, men det dröjde länge innan injektionsrum implementerades. Närmare 2000-talet började invånarna i Vancouver bli positiva till injektionsrum men politikerna blev alltmer återhållsamma. Hathaway och Tousaw (2007) förklarar att de etablerade föreställningarna av droganvändare ändrades sakta till att de betraktas som vanliga människor i utsatta situationer vilket skapade ett större stöd för injektionsrum. Individerna som hamnat i en ond spiral av droger och ett tungt, djupt rotat beroende är i många fall marginaliserade grupper av hemlösa och andra som lever under svåra förhållanden med litet eller inget socialt stöd. Människor som brukar droger dagligen faller dessutom ofta offer för de strukturella ojämlikheter som finns i rätten till stöd och vård (Pauly 2007).

Ytterligare studier bidrar med ett perspektiv som förespråkar skadereducerande åtgärder och ställer sig kritiska till kriminaliseringen av individer som använder droger. Mänskliga rättigheter när det gäller vård och hjälp för tungt missbrukande individer visade sig vara ett starkt återkommande argument i debatten som förespråkade injektionsrum (Harris, 2021; Pauly, 2007; Hathaway och Tousaw, 2007; Hathaway, 2002; Barry et al., 2019). En vanlig barriär som hindrar implementering av åtgärden är stigmatiseringen som kretsar kring droganvändare (Miller et al., 2023), Hathaway och Tousaw kunde se att motståndare till injektionsrum ignorerade den vetenskapliga bevisningen och stod istället för ett ”vi och dom”-tänk. Det betonas att injektionsrum sänder signaler som uppmuntrar till missbruk och gör att det blir enklare att börja använda narkotika, ett motargument som återfinns och betonas även i delar av den amerikanska och franska debatten (Hathaway och Tousaw, 2007; Barry et al, 2019; Jauffret-Roustide och Cailbault, 2018).

Sverige har trots allt länge präglats av argumenten mot skadereducerande åtgärder av den här formen, det finns en restriktiv politik som även lägger mycket kraft på förebyggande arbete, vilket gör att skadereduceringen inte varit aktuell. Framför allt förknippas droger i Sverige med tung kriminalitet vilket gör att stramare lagar för narkotika anses vara fördelaktigt i brottsbekämpningen (Ekdahl, 2012). Ekdahl (2012) undersökte hur svenska nyhetstidningar rapporterade om Danmarks införande av heroinförskrivningsprogrammet 2008 där narkomaner kan få heroin utskrivet av staten. Trots att de är grannländer har de valt att gå långt skilda vägar vad gäller hanteringen av drogproblemet (Ekdahl, 2012). Slutsatsen dras att de svenska tidningarna bland annat porträtterar Sveriges strikta strategier som överlägsna och placerar andra länders mer liberala hantering i underläge i diskussionen om narkotikapolitik. En annan studie beskriver den franska debatten som på många sätt liknar läget i Sverige, där politikerna och deras moraliska ställningstagande till injektionsrum anses vara en orsak till att det infördes relativt sent i jämförelse med andra europeiska länder (Jauffret-Roustide och Cailbault, 2018). Det finns en motvilja att se droganvändning som ett problem relaterat till hälsa i behov av vård, samt det argumentet som varit ett genomgående tema i studierna, att injektionsrum ansetts vara en åtgärd som visar att droganvändning är okej. På så vis hamnar injektionsrum som åtgärd på den mer radikala sidan i debatten om skadereducering (Jauffret-Roustide och Cailbault, 2018).

4.2 Rapporteringens påverkan på läsarna

Det finns en stor mängd forskning som pekar på att nyhetstidningarnas representation av olika ämnen har en effekt på hur människor som tar del av innehållet tänker och känner kring samhällsfrågor och problem (Orsini, 2017; Quan et al., 2020; Whiteside och Dunn, 2023). Majoriteten av samhällets befolkning får nämligen sin förståelse för olika samhällsproblem, bestämmelser, politik och utrikesnyheter från den information som hämtas dagligen från nyhetsmedia (Orsini, 2017). Nyhetsmedier har ett stort inflytande på allmänheten och vilka problem i samhället som får uppmärksamhet genom att de kan välja ut vem och vad som bör vara med i den offentliga debatten (Whiteside och Dunn, 2023). Den mediala representationen av samhällsdebatter har engagerat sociologiska och kriminologiska forskare tidigare, just eftersom rapporteringen kan skapa och förstärka attityder mot olika händelser, fenomen, grupper eller specifika personer (Strömbäck, 2008; Jewkes, 2015).

Strömbäck (2008) skriver att det är viktigt att inte överskatta den makt som media besitter, men ännu viktigare att inte underskatta den. Media som den främsta leverantören av information om viktiga samhällsfrågor blir nämligen en avgörande faktor för vilket stöd olika narkotikapolitiska ämnen får i debatten (Orsini, 2017; Quan et al., 2020). Utifrån Stevens och Zampini's (2018) studie kan det konstateras att media användes taktiskt av politiker i debatten om politiska reformer gällande drogproblemet i England. Att media har en så stor påverkan på medborgarnas åsikter gjorde att det blev som en kamp om "media power" alltså att få mycket utrymme som möjligt i debatten för att kunna influera röstarna. Stevens och Zampini beskriver att relationen mellan media och narkotikapolitiska aktörer går i båda riktningar, politikerna vill representera den populära sidan i mediedebatten men samtidigt styra den i rätt riktning (Stevens och Zampini 2018).

Quan et al (2020) undersökte hur två av Kanadas största nyhetstidningars rapportering om opioid-relaterade nyheter formade allmänhetens inställning gentemot "opioid-krisen" som författarna beskriver det. De menar att tidningarnas sätt att bemöta fenomenet i både språk och perspektiv formar befolkningens inställning. Flera studier belyser att nyhetstidningarna kan vara en bidragande orsak till samhällets stigmatisering av individerna

som använder droger (Orsini, 2017; Quan et al., 2020; Sumnall et al., 2023; Whiteside och Dunn, 2023), samt att det i sin tur kan ha en påverkan på stödet för skadereducerande åtgärder som injektionsrum bland annat (Sumnall et al., 2023; Whiteside och Dunn, 2023). ”Public stigma”, det vill säga offentlig stigmatisering, innebär enligt Sumnall et al (2023) att droganvändare och andra individer som anses vara avvikande ofta möts av negativa attityder och fördomar, vilket i sin tur kan leda till utanförskap och isolering. Tidningarna uppges ofta skriva om droger i samband med kriminalitet, avvikande beteenden eller olika tragedier. De ger på så vis negativa skildringar och upprätthåller hegemoniska föreställningar som nedvärderar individerna som använder droger och exkluderar i hög grad även narrativ som förespråkar skadereducerande åtgärder (Orsini, 2017). En studie från Quan et al (2020) visar dessutom att nyhetstidningarna i liten utsträckning rapporterar om de sociala och strukturella orsakerna som kan ligga bakom ett beroende hos personer i utsatta situationer. Ett tätare samarbete mellan forskningsvärlden och media skulle kunna påverka den offentliga diskursen positivt eftersom det ger allmänheten en bättre förståelse för problemet i grunden (Quan et al., 2020). Även Taffe (2015) argumenterar för att fler narkotikaforskare borde inkludera sig i debatten och bidra med en vetenskaplig synvinkel i diskussionen eftersom internet i många fall representerar en snedvriden bild av ämnet. I relation till hur rapporteringen i sig kan få konsekvenser för den allmänna diskursen och läsarens föreställningar om individer och samhällsfrågor kan frågan ställas om vem och vad som representeras i innehållet.

4.3 Representerade aktörer och åsikter

Nedan följer en redovisning av det studerade området som det här arbetet kommer ta avstamp i. Hittills har det beskrivits hur debatten ser ut, vilka två sidor som ofta ställs mot varandra samt hur den mediala skildringen kan påverka allmänhetens åsikter. Den här delen kommer istället fokusera på vilka aktörer som nyhetstidningarna ger utrymme för men även vilka åsikter de presenterar i störst utsträckning när man talar om injektionsrum. Bianca Whiteside och Matthew Dunn (2023) har gjort precis en sådan studie som de presenterar i artikeln "Voices represented and voices silenced: Represented voices in the media coverage of the implementation of a supervised injecting facility". Inledningsvis förklarar de att injektionsrum både har fått stöd i vetenskapen och bland medborgarna i stadsdelen Victoria i Melbourne, Australien. I och med att det finns så mycket bevisning

som pekar på att det är ett hälsomässigt värdefullt hjälpmedel för individer som använder opioider så anser Whiteside och Dunn att det borde vara en självklar lösning för skadereducering. Diskussionen om Injektionsrum har däremot blivit en politisk sådan som rört sig bortom hälsoaspekten, istället handlar det om vilka moraliska och ideologiska idéer som väger tyngst (Whiteside och Dunn, 2023).

Australiens andra injektionsrum implementerades först 2018 vilket är en fördröjning på nästan 20 år efter det första, trots att det hade visat bra resultat. En stor orsak till detta menar de skulle kunna vara nyhetsrapporteringen som presenterat en övervägande negativ bild av droganvändare och injektionsrum. Även dom pekar likt tidigare nämnda studier på att media spelar en avgörande roll som både påverkar politiken och allmänheten, vilket gör det till en relevant data att analysera närmare. Nyhetsmedia tenderar att som nämnt tidigare rapportera en ensidig, orättvis och stigmatiserande bild av droganvändare. Whiteside och Dunn menar att det är faktorer som kan bidra till ett exkluderande av dessa aktörer i den meningsfulla debatten som rör åtgärder direkt kopplat till dom själva.

Resultatet som Whiteside och Dunn fick ut visade att det främst var allmänheten (56%) som fick sin röst hörd i rapporteringen om injektionsrum, därefter invånare i samhället där injektionsrummet implementerades (11,5%), politiker (10,5%) och i botten var droganvändare (1,4%). Bland åsikterna var en majoritet negativa (56,2%), därefter positiva (30%) och mer sällan neutrala (17,2%) (Whiteside och Dunn 2023). Det var framför allt allmänheten som stod för en negativ mening då ett genomgående tema var att injektionsrum sänder ut fel signaler. Politiker och invånare som var mestadels positiva betonade å andra sidan att en förändring måste ske för att rädda liv, invånarna ville inte se fler dödliga överdoser på deras gata och politikerna ville inte ha det på deras samvete (Whiteside och Dunn, 2023). Den mest relevanta slutsatsen som dras ur resultatet är att droganvändarnas röst är märkbart underrepresenterad och marginaliserad trots att injektionsrummen är en åtgärd som berör dom i högsta grad. Det här i sig kan relateras till det faktum att det finns underliggande sociala maktstrukturer och hierarkier i samhället som Whiteside och Dunn menar lyser igenom i resultatet. Problematiken i detta ligger främst i undermineringen och diskrimineringen av de här individernas åsikter och erfarenheter som kan vara viktiga

att ta i beaktning. En inkludering hade istället kunnat minska stigmat och öka stödet för skadereducerande åtgärder (Whiteside och Dunn, 2023).

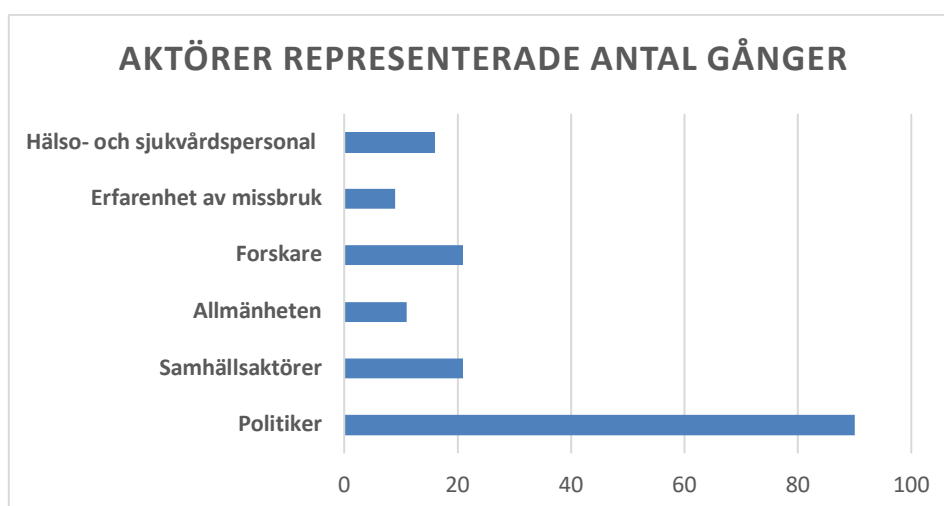
Flera forskningsprojekt i olika länder har belyst frånvaron av droganvändare i debatten om skadereducerande åtgärder (Jauffret-Roustide och Cailbault, 2018; Atkinson et al., 2019; Peretti-Watel., 2003; Greer et al., 2016; Greer och Ritter., 2019; Greer och Ritter 2020; Jozaghi, 2022). Atkinson et al (2019) fann att det var betydligt vanligare att tidningsartiklar pekade på statistik och politiska ståndpunkter än upplevelser och erfarenheter från de som använder droger. I intervjuer med franska medborgare visade det sig att en majoritet hade en negativ inställning mot heroinanvändare, de pekades ut som farliga individer utan egen vilja som var ett dåligt föredöme för unga människor. Inställningen de uppvisade relaterar Peretti-Watel (2003) till ”folk devils” eftersom användarna ses som ett hot mot den moraliska ordningen i samhället. Studien i sig visar enligt Peretti-Watel att även om den franska befolkningen har väldigt liten eller ingen kontakt med gruppen som brukar har de så enkelt valt att utgå från förutfattade negativa antaganden som de möjligtvis fångat upp i den mediala diskussionen. Det visar på vilket enormt inflytande sociala stereotyper har över människor. En inkludering av droganvändarna i nyhetstidningarna skulle göra att allmänheten får ta del av deras perspektiv och upplevelser och bilda en mer rättvis uppfattning utifrån det (Peretti-Watel, 2003). Även Greer och Ritter (2020) argumenterar för att det är viktigt att inkludera den här gruppen i debatten av flera anledningar men främst för att det främjar demokrati och social rättvisa. Studien kommer i nästkommande avsnitt redovisa resultatet och analysera det utifrån den tidigare forskningen som redovisats hittills. Bland annat angående rådande maktstrukturer som kan lysa igenom i den mediala rapporteringen om injektionsrum samt dess medföljande konsekvenser ur ett bredare perspektiv.

5 Resultat och analys

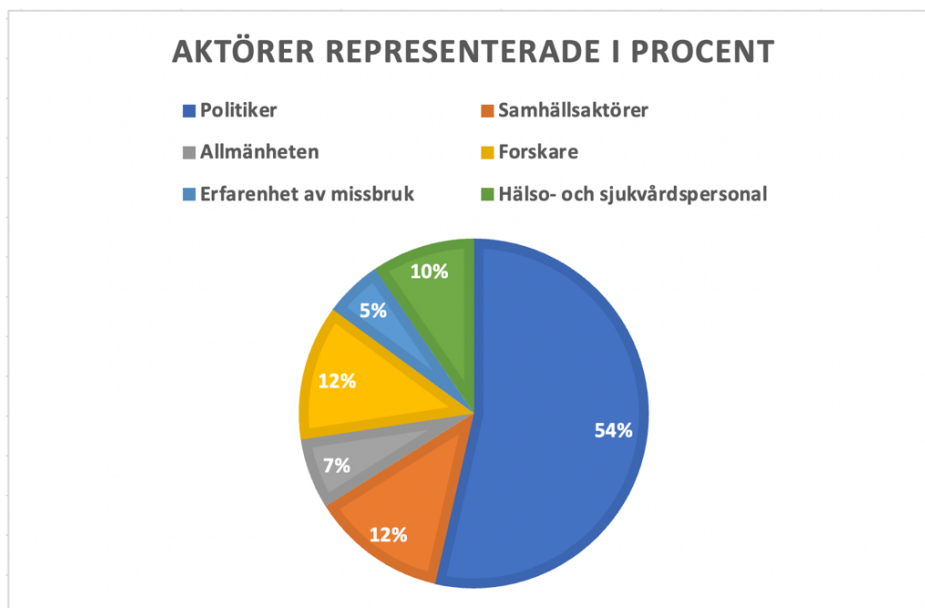
I följande avsnitt kommer inledningsvis studiens resultat att redovisas, därefter följer den kritiska innehållsanalysen av resultatet. Först och främst identifierades aktörerna som var representerade i rapporteringen om injektionsrum i stora svenska nyhetstidningar samt i vilken utsträckning de var representerade. Resultatet redovisas först i antal gånger och

därefter i procent för att se skillnaden mellan de olika aktörernas medverkan i debatten. Därefter följer en presentation av vilka åsikter de dominanta aktörerna uttryckte i vilken utsträckning. Med utgångspunkt i de kvantitativa resultatet kommer det sedan analyseras på en kvalitativ nivå för att ingående avslöja vilka budskap nyhetsmedia för fram i sin rapportering. Resultatet kommer därutöver sättas i perspektiv till den tidigare forskningen och teorin som redovisats och en kritisk analys med jämförande inslag leder slutligen fram till ändamålet för studiens.

5.1 Vilka har talat?

Figur 3. Aktörer representerade i rapporteringen om injektionsrum i svenska nyhetstidningar (media retriever data 2014-2024). När en aktör hänvisades till i en artikel kodades den en gång oavsett hur många gånger aktören nämndes.

Figur 4. Aktörer representerade i rapporteringen om injektionsrum i svenska nyhetstidningar (media retriever data 2014-2024). Figuren visar en procentuell skillnad i vilken utsträckning olika aktörer var representerade i debatten.

Figur 3 visar att det gick att identifiera en stor variation på aktörer i den mediala debatten om injektionsrum i den svenska kontexten. Det var aktörer som de utvalda tidningarna gav utrymme i form av egna kommentarer, intervjumaterial, nämnda genom hänvisning, citat eller som skribenter själva. Trots att de representerade många olika aktörer var det stor skillnad i vilken mån om utrymme de tillgavs. Figur 3 och 4 illustrerar att de mest framträdande aktörerna var politiker och därefter samhällsaktörer, forskare och hälso- och sjukvårdspersonal. De minst framträdande aktörerna var allmänheten och de som har erfarenhet av missbruk.

Baserat på det kodifierade materialet går det att urskilja hur tydligt politikerna dominerade i debatten, över hälften av alla som fick sin röst i artiklarna ($n=98$) var nämligen politiker (54%, $n=90$). Bland politikerna var det främst företrädare för Liberalerna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna som tog plats, även folkhälsoministern, socialministern och statsministern som var tillsatta under tiden för artiklarnas publicering var representerade i stor utsträckning. De var framför allt aktiva i debatten under år 2023 i samband med att narkotikapolitiska frågorna aktualiserades i och med den stora narkotikautredningens publicering.

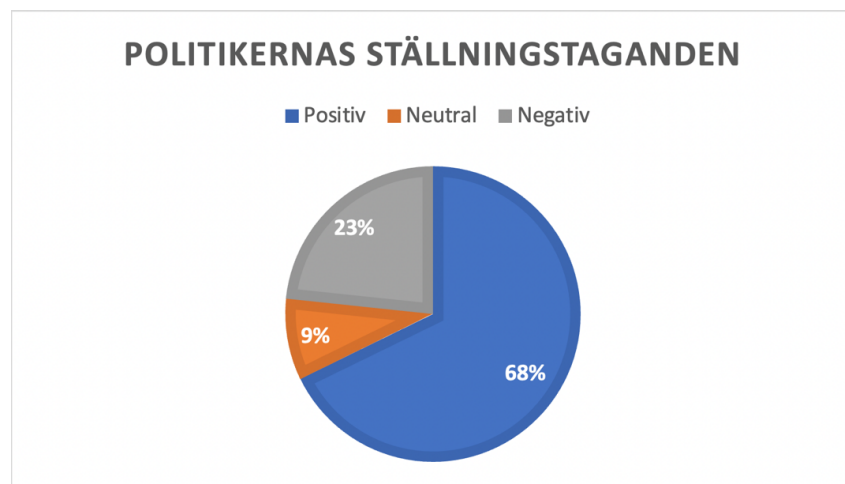
De näst mest representerade aktörerna var samhällsaktörer och forskare som identifierades i lika stor utsträckning på 12% (n=21) vardera. Bland samhällsaktörerna var det främst folkhälsomyndigheten som fick ge sitt uttalande i diskussionen om injektionsrum på nationell nivå, på internationell nivå hänvisades det i stor utsträckning till FN i samband med framför allt riktlinjer gällande narkotikapolitik. Fler inkluderade samhällsaktörer var bland annat representanter från polismyndigheten och olika föreningar med ett narkotikarelaterat syfte. I kategorin forskare var de representerade aktörerna i störst utsträckning akademiska forskare främst i ämnen som socialt arbete, narkotika- och beroende samt psykiatri. Här inkluderades även experter som arbetar professionellt med narkotika- och beroendefrågor.

Hälso- och sjukvårdspersonal kom därefter och stod för en tiondel av alla aktörer som var representerade (10%, n=16). Den här gruppen inkluderade bland annat infektionsläkare, statschefsläkare, vårdpersonal och behandlare. Även behandlare i Danmark fick till viss del tala i samband deras erfarenhet av det implementerade injektionsrummen i Köpenhamn.

Slutligen illustrerar resultatet att de mest underrepresenterade aktörerna var allmänheten som stod för 7% (n=11) av delaktigheten och de med erfarenhet av missbruk som endast stod för 5% (n=9) i den stora massan. När allmänheten representerades var det vanliga samhällsmedborgare som i första hand fick utrymme genom egna insändare eller debattartiklar. Det kunde exempelvis handla om boende personer i områden där injicering skedde på öppen gata. De som kategoriserades i erfarenhet av missbruk var personer som använde droger i perioden för materialets publicering, de som brukat droger tidigare samt närstående eller familjemedlemmar till dessa individer. I representationen var aktörerna i den här kategorin mest förekommande i debattartiklar från tidigare missbrukande personer, samt i samband med större reportage och krönikor där läsaren får ta del av drog användares erfarenheter genom intervjumaterial. Artiklar med familjemedlemmar och närstående stod för en liten del av representationen och då var det oftast i relation till bland annat överdoser och liknande tragedier kopplat till missbruket. Det rapporterades även om droganvändare med hänvisning till en dokumentär som belyser att svenska brukare

tenderar att åka över till Danmark eller flytta till Danmark av anledningen att det finns injektionsrum tillgängliga där.

5.2 Vilken ställning tar de?

Figur 5. Politikernas ställningstaganden i rapporteringen om injektionsrum i svenska nyhetstidningar (media retriever data 2014-2024). Figuren visar en procentuell skillnad i vilken utsträckning olika ställningstaganden var representerade bland politiker i rapportering.

Med anledning av politikernas överlägsenhet i mediematerialets representation av aktörer kommer följande del redovisa vilka ställningstaganden och åsikter de framträdande argumenten präglas av hos den dominanta gruppen. De neutrala ställningstagandena var representerade i så pass liten utsträckning (9%) och kommer därav inte diskuteras vidare eftersom det inte bedöms vara av relevans för den kommande resultatanalysen.

5.2.1 Positiva

Figur 5 illustrerar att nyhetsmedia i störst utsträckning valde att ta med uttalanden och annat innehåll som uppvisade positiva inställningar gentemot injektionsrum (68%). Det var dessutom vanligt att material i kombination med ett positivt uttalande även uttryckte hård kritik mot den för tiden rådande narkotikapolitiken. Exempelvis skriver två politiker en debattartikel där de uttrycker:

Målet måste vara att rädda liv, förhindra lidande och öka människors värdighet. För vi kan inte fortsätta att se på hur Sverige misslyckas med att rädda liv och ge människor hjälp till en bättre hälsa. Här är brukarrum en viktig insats. (Lundqvist och Olofsgård, 2024)

Citatet visar tydligt på den återkommande tendensen att i samband med förespråkande av injektionsrum även kritisera rådande hantering av narkotikasituationen. Argumentet att ”rädda liv” var även ett vanligt förekommande och något som användes flitigt av alla politiker som uppgav en positiv inställning gentemot injektionsrum. I det empiriska materialet har det framför allt framförts tydliga ståndpunkter i debattartiklar från representanter för partier som inte sitter i den nuvarande regeringen. Bland annat skriver flera politiska representanter i samband med en argumentation för injektionsrum följande:

Men möjligheten att rädda människors liv måste vara viktigare än signalpolitik. Vi vill se ett Sverige där missbruk behandlas som en sjukdom, inte något som ska straffas och fördömas. (Henriksson et al, 2017)

Det här illustrerar återigen betoningen på att rädda liv som allt som oftast präglar argumenten som läggs fram i förespråkandet av injektionsrum. Andra argument som media valde att prioritera och redovisa i rapporteringen var de som jämförde situationen i Sverige med andra länder, framför allt Danmark. Flera politiska företrädare lade nämligen stor vikt vid andra länder och deras implementering av insatsen, samt understryker detta genom att förlita sig på statistiken vilket går att se i följande exempel där media har med ett uttalande från en politiker:

- Sverige har väldigt höga dödstal av narkotika jämfört med de flesta europeiska länder. Jag skulle gärna se att vi kunde göra en försöksverksamhet med injektionsrum för heroinister i Sverige, på det sätt man har i Danmark. Det är kontroversiellt i många läger i dag, men argumenten mot är exakt samma som när sprutbytesprogrammet infördes, säger han. (Jakobson, 2020)

5.2.2 Negativa

Ungefär en fjärdedel (23%) uttryckte en negativ eller skeptisk inställning till injektionsrum i debatten. Framför allt menar de att ett införande av injektionsrum inte finns på agendan eftersom de strider mot den nolltoleransen och det narkotikafria samhälle som förespråkas inom narkotikapolitiken. Exemplet nedan sammanfattar det som de flesta negativa ställningstaganden pekar på:

Vi har inga planer på att ändra den lagstiftningen. Den används inte minst för att komma i kontakt med unga som annars riskerar att tidigt hamna i missbruk för att kunna ge dem hjälp och stöd. Narkotika för inget gott med sig, det finns många som har en romantisk inställning till droger, men jag ser det narkotikafria samhället som något att sträva emot. (Nord, 2017)

Förutom att det strider mot visionen och strategin mot narkotika belyser en stor del av politiker att ett införande av injektionsrum skulle skicka fel signaler, bland annat betonar de att ett injektionsrum kan betraktas som en uppmuntran till droganvändning från statens sida. Debatterande politiker uttrycker ”Statens uppgift ska aldrig vara att tillhandahålla laglösa rum där missbruk kan ske öppet” (Jansson et al, 2017) och andra illustrerar detta genom uttalandet:

Men att Region Skåne, som Danmark, skulle tillhandahålla så kallade fixrum där personer kan ta sina droger, är fel väg att gå. Missbrukare ska hjälpas ur sitt beroende, inte uppmuntras att fortsätta. (Tribo, 2016)

De politiker som är negativt inställda till injektionsrum var ofta samstämmiga i sina argument, flera markant avvisande uttalanden visar att de till stor del är mer styrda av hur de själva skulle framstå om ett injektionsrum skulle implementeras än vilka effekter de skulle ha för droganvändare. Många grundar sina argument på att de sänder särskilda signaler som normaliserar droganvändning, en artikel hänvisar till ett uttalande av en politiker som visar på detta men även att det kan hänföras till lagstiftningens begränsningar:

Jag tänker att vi inte kan lyfta in det i finrummet och säga "nu kan du injicera, varsågod här finns en plats", och sedan samtidigt ha lagen som säger "nej, vi säger stopp". (Lagerström Dyrssen 2018)

Ställningstaganden bland politiker som sitter på en ministerposition kan hänföras till skeptiska uttryck som belyser bakomliggande faktorer till att injektionsrum inte är lämpligt i sin kontext och tidpunkt. Den svenska narkotikapolitiken ifrågasätts och möter kritik från andra länder och instanser i flera artiklar, när en representant från FN uttrycker starkt motstånd till Sveriges sätt att hantera problematiken svarar dåvarande folkhälsominister

Jag tror att när det handlar om att kunna förändra den svenska narkotikapolitiken som länge varit omdebatterad, då måste varje steg som tas göras så grundligt som möjligt, så man vet att politiken vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet. (Bergstedt, 2015)

I en tidigare artikel har en politiker uttryckt att ”Andra länders erfarenhet är väldigt intressant att ta del av, men Sveriges narkotikapolitik måste utformas efter den svenska kontexten” (Lauffs, 2015) vilket visar på en tendens att särskilja den svenska kontexten från andra länder och antyda att det skulle krävas olika åtgärder för att hantera problemet på ett fungerande sätt.

5.3 Den mediala dominansen i två olika kontexter

Baserat på resultatet kan det konstateras att svenska nyhetsmedier väljer att ge störst utrymme åt samhällets elit, det vill säga politiker. Det här skiljer sig markant från studien som Whiteside och Dunn genomförde i Australien där politiker endast stod för 10,5% av aktörerna som de kunde identifiera i rapporteringen om injektionsrum. Istället fann de att allmänheten var den mest dominanta aktören, de var nämligen representerade i precis lika stor utsträckning som politiker visade sig vara i Sverige (54 %) (Whiteside och Dunn, 2023). Den redovisade mediala debatten om injektionsrum i Australien tog alltså betydligt större hänsyn till åsikterna från allmänheten jämfört med politiska representanter som svenska medier valt att prioritera. Det här visar tydligt på hur politiskt drivna den svenska pressen är i den här typen av debatter. Samtidigt kan det konstateras att de politiker som var representerade i de båda studierna står för liknande argument i debatten, bland annat genom den återkommande retoriken att det viktigaste är att rädda liv (Whiteside och Dunn, 2023). Även deras studie illustrerar att uttalanden från ansvariga ministrar tenderar att återkommande visa motstånd till injektionsrum och en ovilja att ändra position i frågan. Det var dessutom intressant att rapporteringen i Australien var mer hängiven till allmänheten med tanke på att de, i jämförelse med politikerna i Sverige, var betydligt mer negativt inställda gentemot injektionsrum. Argumenten som motståndare till åtgärden uttrycker i båda ländernas kontext följer å andra sidan samma spår, både politiker och allmänheten av den negativa åsikten betonar att de skulle sända fel signaler som huvudargument (Whiteside och Dunn 2023). Precis som Ziegler et al (2019) avslöjade så kan en slutsats dras från detta, att nyhetsmedia tenderar att utgå övervägande från ett perspektiv både gällande vilka som är representerade men även vilken inställning som innehållet reflekterar. Däremot blir det tydligt att vilket perspektiv som media prioriterar ser väldigt olika ut beroende på kontexten det utspelar sig i, där Sverige utgår från politik och

Australien från det civila samhället. Även åsikterna från dominanterna återfinns som redovisat i varsin ände. Svenska medier visar den positiva sidan trots att det i nuläget inte finns en plan på att ens införa åtgärden medan Australiens medier visar en övergripande negativ sida i debatten i samband med ett införande och fortsatt verkan av injektionsrum (Whiteside och Dunn 2023).

5.4 De dominerande rösterna

Prioriteringen av politiker i rapporteringen om injektionsrum i Sverige kan vara en indikation på att det råder tydliga maktstrukturer och hierarkier i den offentliga debatten (Whiteside och Dunn, 2023). Det visar i likhet med tidigare studier att det finns ett tätt samarbete mellan media och politiska aktörer även i den svenska debatten om injektionsrum. Publicitet i media kan antydvas vara attraktivt för politikerna eftersom att media har möjligheten att påverka läsare till olika uppfattningar och förståelser av situationer och viktiga samhällsfrågor (Cooper et al 2022; Stevens och Zampini 2018). Samtidigt har tidigare forskning visat på att medierna drivs av nyhetsvärde, bland annat genom att publicera sådant som de bedömer kan vara intresseväckande för publiken och därmed generera stora intäkter (Lee och Wong 2019; Twyman-Ghoshal et al., 2022). I förhållande till den meningen kan resultatet tolkas som att de svenska nyhetsmedierna anser att politiska aktörers medverkan och perspektiv är av högt nyhetsvärde i debatten. Det här kan däremot leda till att debatten visar ett ensidigt perspektiv som baseras mer på moraliska ställningstaganden hos politiker än vetenskapliga argument och verkliga livserfarenheter (Whiteside och Dunn, 2023).

I samband med politikernas överlägsenhet blir det en debatt om injektionsrum mellan politiker och därmed en kamp om vems budskap som väger tyngst, mitt i allt det här kan andra aktörers åsikter förminska. I och med att både forskare (12%) och hälso- och sjukvårdspersonal (10%) var underrepresenterade i diskursen kan det ifrågasättas om debatten verkligen tar hänsyn till dessa aktörers erfarenheter och beprövad vetenskap. Whiteside och Dunn menar nämligen att resultatet kan peka på att media sprider en bild om injektionsrum som förflyttar diskussionen från hälsoaspekten till att handla om ideologier och politiska agendor i första hand (Whiteside och Dunn 2023). Å andra sidan visade data i det här fallet att en majoritet av ståndpunkterna understrykte vikten av att rädda liv, vilken

motsäger det faktum att debatten rör sig helt bortom hälsoaspekten och negativa argument. Däremot kan det argumenteras för att media misslyckas med att ta med den större kontexten av problemet i relation till att det inte ges någon ytterligare bakgrund eller förklaring för läsare att ta del av (Twyman-Ghoshal et al., 2022). Det här liknar även det som Lee och Wong ställde sig kritiska till i samband med rapportering om våld och mord i hemmet. De visar att medias tendenser att rapportera det utstickande och sensationella dragen i händelser kan utesluta viktig information och därmed bli bristfällig och ge en missvisande porträttering av det verkliga problemet (Lee och Wong 2019). I och med att den svenska nyhetsrapporteringen om injektionsrum i största mån inkluderade samhällets högsta klass, kunde det i många fall lysa igenom ett ”vi och dom” i både positiva och negativa uttalanden (Hathaway och Tousaw 2007). Åtgärden som det talas om riktar sig främst åt en marginaliserad och stigmatiserad grupp människor, men de som talar om den härstammar från eliten högst upp i hierarkin. De har alltså makten att föra diskussionen och definiera debatten utan att möjligtvis ha någon närmare förståelse för de som berörs. Att media länge varit ett forum för politiker att framföra sina moraliska ställningstaganden i diskussionen skulle kunna vara en bidragande orsak till att injektionsrum inte varit aktuellt för implementering eftersom rapporteringen går runt i cirklar utan större variation på perspektiv och åsikter (Jauffret-Roustide och Cailbault 2018).

5.5 De underrepresenterade rösterna

Den här studien samt den presenterad av Whiteside och Dunn redovisar att de med erfarenhet av missbruk är markant underrepresenterade i debatten i båda länderna. Resultatet illustrerar att de endast står för 5% av representanter i den svenska rapporteringen och 1,4% i den australiensiska (Whiteside och Dunn, 2023). Trots att det är den gruppen som i störst mån kommer att ta del av åtgärden och därmed berörs av beslut om en sådan implementering ska vara aktuell, väljer media att till stor del exkludera dessa individer från debatten. I och med detta visar nyhetsmedia att politiker och experter samt olika samhällsaktörer har ett större värde i att synas i rapporteringen, något som går i likhet med tidigare forskningsresultat (Atkinson et al 2019; Quan et al 2020). Media tenderade som nämnt tidigare att fokusera på statistik och politiska ståndpunkter i betydligt större utsträckning än de strukturella och sociala faktorerna som ofta ligger till grund för ett liv som tungt beroende (Atkinson et al 2019). Användningen av statistik i argumenten för

eller emot injektionsrum kan resultera i att offren det handlar om relateras till siffror istället för att betraktas som individer med egna erfarenheter och känslor (Whiteside och Dunn 2023). När media låter politiker föra diskussionen om åtgärden nedvärderas därmed historien som droganvändare bär på och deras rätt till delaktighet i debatten förminskas. Det blir i sin tur en indikering på rådande maktstrukturer och en markering av media som förstärker klyftan mellan den högre och lägre samhällsklassen (Whiteside och Dunn, 2023).

Att nyhetsmedia präglas av åsikter från politiskt håll när det rör sig om den meningsfulla debatten gällande viktiga samhällsfrågor går i linje med det som redovisats i tidigare forskning (Cooper et al., 2016). Valcore och Buckler (2020) kunde som nämnt (se tidigare forskning och teori) se att en masskjutning mot LGBTQ-människor i medias efterkonstruktion fokuserade på politikernas uttalanden. Det här resulterade i att diskussionen handlade mer om gärningsmannen och attackens utförande snarare än det faktum att det hade ett diskriminerande budskap som var direkt riktat mot en stor del av samhällets befolkning. Dessa personer gavs likt den berörda aktören i den här studien bristfälligt utrymme i att ge sitt perspektiv på situationen, vilket understryker ytterligare att den offentliga debatten förlitar sig i större utsträckning på politiska uttalanden (Valcore och Buckler 2020). Den här representationen skulle kunna anknytas till det faktum att innehållet som analyseras hämtats från stora utgivare på nationell nivå, detta med anledning av att de till skillnad från lokala tidningar tenderar att välja en politisk synvinkeln före de alternativa (Cooper et al 2016). Om nyhetsmedia skulle rapportera innehåll som även tar hänsyn till andra aktörer, framför allt de med erfarenhet av missbruk, skulle det kunna bidra till att allmänheten får en bättre förståelse för problemet och därmed ett större känslomässigt stöd för åtgärder som fungerar skadereducerande (Whiteside och Dunn 2023). Hathaway och Tousaw (2007) visade exempelvis att stödet för injektionsrum i Kanada ökade i takt med att individerna började betraktas som vanliga människor och stigmatiseringen gentemot droganvändare minskade. Den uppenbara frånvaron av andra aktörer än politiker kan leda till att allmänheten får ta del av en ensidig bild av verkligheten, data illustrerar en stigmatisering som ofta präglar diskussionen om droganvändare. Det här kan lägga grunden för olika attityder mot de berörda individerna, ofta stereotypiska sådana som kan vara en barriär för implementeringen av injektionsrum i Sverige (Miller et al 2023).

5.6 *Sammanfattande reflektion*

Med hänvisning till tidigare forskningsstudier och resultatet för studien i fråga finns det alltså flera anledningar att ställa sig kritisk till den mediala representationen av aktörer i debatten om injektionsrum i Sverige. Framför allt för att nyhetsmedia bidrar till att forma allmänhetens reaktioner och därmed spelar en avgörande roll i att forma den allmänna debatten om olika samhällsproblem (Twyman-Ghoshal et al., 2022). Det väsentliga i resultatet härleds till den selektiva rapporteringen i svenska medier. Problematiken i detta ligger i faktumet att vissa grupper tas ifrån möjligheten att vara engagerade och få sin röst hörd i debatten om förändringar (Whiteside och Dunn, 2023). Att övriga samhället inte får ta del av det perspektivet kan dessutom ifrågasättas i relation till att skapas ytterligare avstånd mellan samhället och de som lever i missbruk. I det stora hela har samhällets medlemmar väldigt liten eller ingen befintlig kontakt med dessa personer, i brist på närmare förståelse kan nyhetskanaler bli källan för inhämtning av sådan information (Peretti-Watel 2003). När de väl läser nyheterna möts de av politiska aktörer som till stor del talar i stereotypiska drag och en nedvärderande ton om droganvändare. Med detta som den enda legitima kunskapskällan om droganvändare som individer och förutsättningarna de lever i, finns risken att de snabbt åtar sig en stereotypisk uppfattning som upprätthåller nedvärderande inställningar gentemot dessa (Peretti-Watel 2003). En medial inkludering av andra än politiker skulle kunna fungera främjande för social rättvisa och demokrati, framför allt skulle det ge en mer verklighetstrogen och kunskapsbaserad skildring av sociala problem i den svenska kontexten (Greer och Ritter 2020).

Den mediala rapporteringen kan nämligen argumenteras för att inte ge en heltäckande och verklig bild av problem utan snarare en bli en konstruktion utifrån vad som är av högt nyhetsvärde i debatten. Drivet av intäkter till redaktionen gör att problem kan förstärkas eller förminskas och som studiens resultat avslöjar, bli selektiv gällande mänsklig medverkan. Innehållet blir i samband med detta en konstruktion av verkligheten som tillskriver vissa fenomen en särskild betydelse vilken kan vara påverkad av ovanstående faktorer (Jewkes 2015). Genom att endast presentera politikernas synpunkter kan medierna indirekt legitimera och förstärka de rådande maktförhållandena och hierarkierna, där politikernas röster får dominera. Detta kan i sin tur leda till en bristande förståelse för de

verkliga behoven och utmaningarna som människorna som använder injektionsrummen står inför. Dessutom går den ensidiga rapporteringen om injektionsrum långt ifrån en nyanserad och balanserad debatt. Genom att inte inkludera andra perspektiv riskerar medierna att begränsa den offentliga diskursen och missa viktiga aspekter av frågan, vilket i slutändan kan påverka beslutsfattandet och utfallet av politiken kring injektionsrummen (Whiteside och Dunn, 2023).

6 Diskussion och slutsats

Ambitionen och syftet med studien var att utifrån en kritisk innehållsanalys av ledande svenska nyhetstidningar finna svar på vilka aktörer som är representerade och underrepresenterade i den offentliga debatten om injektionsrum. Vidare ämnade studien att analysera vilka olika ståndpunkter och argument som media medvetet valt att framföra i debatten med hänvisning till de dominerande aktörerna. Förhoppningen var att öka medvetenheten om hur svensk media kan reflektera en konstruerad verklighet som visar på maktstrukturer samt hur rapporteringen kan vara avgörande för den allmänna diskursen om injektionsrum. Med utgångspunkt i tidigare forskning presenterad av Whiteside och Dunn (2023) har studien genomfört en kritisk innehållsanalys av 98 tidningsartiklar från nationellt ledande redaktioner i Sverige. Det har som nämnt tidigare varit av lång tradition inom sociologisk och kriminologisk forskning att studera mediematerial, flera studier har dessutom kunnat avslöja att medias representation av viktiga samhällsfrågor kan kritiserars på flera sätt. Syftet med studien kan därmed inte betraktas som något originellt och nytt, utan snarare en utbyggnad av den vetenskap som publicerats sedan tidigare. Studien har därutöver tagit utgångspunkt i internationella studier för att applicera existerande teorier och forskning i den svenska kontexten som berör ämnet injektionsrum. Resultatet har kunnat identifiera tendenser i den offentliga mediedebatten om injektionsrum, dessa kommer att sammanfattas kort med återkoppling till studiens frågeställningar nedan.

Vilka aktörer är representerade (och underrepresenterade) i den offentliga mediedebatten om injektionsrum i Sverige?

Den kritiska innehållsanalysen resulterade i en identifiering av flera olika aktörer i den offentliga mediedebatten om injektionsrum. Bland aktörerna som nämns finns politiker,

samhällsaktörer, forskare, allmänheten, de med erfarenhet av missbruk och hälso- och sjukvårdspersonal. Däremot avslöjar resultatet att politiska aktörer står för 54% av alla som är representerade i rapporteringen. Allmänheten och de med erfarenhet av missbruk ligger samtidigt markant underlägsna på 7% respektive 5% av deltagare. Därav kan det konstateras att den offentliga mediedebatten om injektionsrum domineras av samhällseliten, vars röster media visar är av högre värde i debatten. Det blir en debatt mellan politiker där de som berörs av åtgärden nedvärderas genom sin underrepresentation. Analysen visar med hänvisning till tidigare forskning att innehållet i nyhetsmedier av kan härledas till maktstrukturer och den sociala hierarkin som präglar deltagande i samhällsdebatter. Dessutom konstruerar nyhetsmedier en snedvriden bild av samhällsproblemet, vilket i sin tur blir problematiskt eftersom att allmänheten till stor del får kunskap från denna. Rapporteringen kan därför påverka vilket stöd injektionsrum som skadereducerande insats får i den allmänna diskursen.

Vilka ståndpunkter och argument är representerade i den offentliga mediedebatten om injektionsrum i Sverige?

Resultatet belyser vilka ståndpunkter som präglar argumenten från den dominerande aktören, det vill säga politikerna. Det illustrerar att medierna i störst utsträckning representerade politikernas positiva ställningstagandena gentemot injektionsrum (68%), negativa ståndpunkter reflekterar cirka en fjärdedel av innehållet (23%) och slutligen fanns det några få som uttryckte sig neutralt (9%). Argumenten från de som uttrycker sig positivt hänförs till retoriken om att ”rädda liv” och de som uttryckte sig negativt betonade främst att åtgärden skulle sända fel signaler och strida mot visionen om ett narkotikafritt samhälle. I likhet med tidigare forskning kan det konstateras att media i många fall representerar argument som ger en simplificerad bild av problemet. Det ges ofta ingen vidare kontext eller bakgrundsinformation i de ställningstaganden som finns. Dessutom blir det en ensidig rapportering som kan riskera att exkludera viktiga perspektiv i den komplexa frågan.

6.1 Förslag till vidare forskning

Forskning som berör den offentliga mediedebatten om injektionsrum i en svensk kontext skulle gynnas av fortsatt undersökning för att vidga det vetenskapliga kunskapsläget. Därav finns det några förslag som skulle kunna fungera som underlag för framtida forskning. Vid tillgång till en bredare tidsram och omfattning skulle det kunna vara av intresse att se hur den allmänna diskursen om injektionsrum ser ut. I och med att studien i fråga har redovisat tidigare forskning som pekar på att den mediala framställningen av debatten kan ha en effekt på förståelsen för insatsen och därmed den allmänna diskursen. Materialet för en sådan studie skulle kunna inhämtas från digitala forum, som bland annat Flashback, TikTok eller andra sociala medier där en stor del av samhällets befolkning befinner sig och därmed deltar i sådana samhällsdebatter. En studie av det slaget skulle likt den här kunna tillämpa en innehållsanalys, alternativt en diskursanalys för att upptäcka teman och trender i innehållet och relatera det till tendenser i nyhetsmediers rapportering.

7 Referenser

Atkinson, A. M., McAuley, A., Trayner, K. M. A., & Sumnall, H. R. (2019). We are still obsessed by this idea of abstinence': A critical analysis of UK news media representations of proposals to introduce drug consumption rooms in Glasgow, UK. *International Journal of Drug Policy*, 68: s. 62–74.

<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2019.03.010>

Barry, C. L., Sherman, S. G., Stone, E., Kennedy-Hendricks, A., Niederdeppe, J., Linden, S. & McGinty, E. E. (2019). *International Journal of Drug Policy*, 63: s. 18–22.

<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2018.10.008>

Bergstedt, T. (2015). FN: Sveriges narkotikapolitik lever inte upp till mänskliga rättigheter, *SVT Nyheter*, 8 november.

Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl., Stockholm: Liber AB.

Cameron Wild, T., Koziel, J., Anderson-Baron, J., Hathaway, J., McCurdy, A., Xu, X., & Hyshka, E. (2019). Media coverage of harm reduction, 2000-2016: A content analysis of tone, topics, and interventions in Canadian print news. *Drug and Alcohol Dependence*, 205(107599). <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2019.107599>

Cooper, S., Olejniczak, E., Lenette, C. & Smedley, C. (2016). Media coverage of refugees and asylum seekers in regional Australia: a critical discourse analysis. *Media International Australia*, 162(1): s. 78–89. <https://doi.org/10.1177/1329878X16667832>

Ekendahl, M. (2012). Danish heroin prescription in Swedish print media: Exploring the silent agreements of harm reduction and zero tolerance. *Addiction Research and Theory*, 20(5): s. 423–434. <https://doi.org/10.3109/16066359.2012.661898>

Eldén, S. (2020). *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). (2018). Drug consumption rooms: an overview of provision and evidence (Perspectives on drugs). https://www.emcdda.europa.eu/publications/pods/drug-consumption-rooms_en

Folkhälsomyndigheten (2024). Den svenska narkotikasituationen 2023. Nr 24003. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/d/den-svenska-narkotikasituationen-2023/?pub=130513>

Greer, A., & Ritter, A. (2020). The legal regulation of drugs and role of government: Perspectives from people who use drugs. *Drug and Alcohol Dependence*, 206(107737). <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2019.107737>

Greer, A. M., Luchenski, S. A., Amlani, A. A., Lacroix, K., Burmeister, C., & Buxton, J. A. (2016). Peer engagement in harm reduction strategies and services: A critical case study and evaluation framework from British Columbia, Canada. *BMC Public Health*, 16(452). <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3136-4>

Greer, A. M., & Ritter, A. (2019). It's about bloody time": Perceptions of people who use drugs regarding drug law reform. *International Journal of Drug Policy*, 64: s. 40–46. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2018.12.006>

Harris, S. (2021). Possessing Drugs, Possessing Rights: Harm Reduction and Drug Policy Reform in Argentina. *Contemporary Drug Problems*, 48(3): s. 260-275. <https://doi.org/10.1177/00914509211034006>

Hathaway, A. D. (2002). From harm reduction to human rights: bringing liberalism back into drug reform debates. *Drug and Alcohol Review*, 21: s. 397-404. <https://doi.org/10.1080/0959523021000023270>

Hathaway, A. D. & Tousaw, K. I. (2007). Harm reduction headway and continuing resistance: Insights from safe injection in the city of Vancouver. *International Journal of Drug Policy*, 19: s. 11–16. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2007.11.006>

Henriksson, L., Eberhard, J., Roslund, M., Johansson, T., Attefjord, N., Leijerstam, F., Rydell, J., Karlsson, N., Okojevoh, T., Berger, M. & Elf, P. (2017). Miljöpartister: Fixrum kan bromsa narkotikadöden. *Svenska Dagbladet*, 22 maj.

Jakobsson, H. (2020). MP-topp vill utreda legalisering av cannabis. *Dagens Nyheter*, 3 januari.

Jansson, S. & Dicksson, E., (2017). Laglösa rum för missbruk innebär uppmuntran. *Svenska Dagbladet*, 29 maj.

Jauffret-Roustide, M., & Cailbault, I. (2018). Drug consumption rooms: Comparing times, spaces and actors in issues of social acceptability in French public debate. *International Journal of Drug Policy*: s. 208–217. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2018.04.014>

Jewkes, Y. (2015). *Media & crime*. 3 uppl., London: Sage.

Jozaghi, E. (2022). The overdose epidemic: a study protocol to determine whether people who use drugs can influence or shape public opinion via mass media. *Health & Justice*, 10(22). <https://healthandjusticejournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s40352-022-00189-3>

Lagerström Dyrssen, E. (2018). Svenskarna åker över till Öresund – för att ta droger. Danmarks liberala syn på droger ökar säkerheten, Patrik: ”Här hjälper man folk”. *Expressen*, 17 april.

Lauffs, T. (2015). Folkhälsoministern: ”Vi behöver mer kunskap för att minska dödligheten”. *SVT Nyheter*, 4 juni.

Lee, C. & Wong, J. S. (2019). 99 Reasons and He Ain't One: A Content Analysis of Domestic Homicide News Coverage. *Violence Against Women*, 26(2): s. 213–232.
<https://doi.org/10.1177/1077801219832325>

Lerkkanen, T., & Storbjörk, J. (2023). Debating the Drug Policy in Sweden: Stakeholders' Moral Justifications in Media 2015–2021. *Contemporary Drug Problems*. 50(2): s. 269-293. <https://doi.org/10.1177/00914509231159394>

Lundqvist, L. & Olofsgård, J. (2024). L: Sverige bör tillåta brukarrum. *Svenska Dagbladet*, 21 februari.

Martin, G. (2018). *Crime, Media and Culture*. London: Routledge

Miller, N. M., Campbell, C. & Shorter, G. W. (2023). Barriers and facilitators of naloxone and safe injection facility interventions to reduce opioid drug-related deaths: A qualitative analysis. *International Journal of Drug Policy*, 117 (104049).
<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2023.104049>

Nord, K. (2017). Drömmen om det narkotikafria samhället börjar luckras upp. *Sydsvenskan*, 12 mars.

Orsini, M. M. (2017). Frame analysis of drug narratives in network news coverage. *Contemporary Drug Problems*, 44(3): s. 189–211.
<https://doi.org/10.1177/0091450917722817>

Pauly, B. (2007). Harm reduction through a social justice lens. *International Journal of Drug Policy*, 19: s. 4–10. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2007.11.005>

Peretti-Watel, P. (2003). Heroin users as ‘folk devils’ and French public attitudes toward public health policy. *International Journal of Drug Policy*, 14(4): s. 321–329.
[https://doi.org/10.1016/S0955-3959\(03\)00082-3](https://doi.org/10.1016/S0955-3959(03)00082-3)

SOU 2023:62. Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus: Slutbetänkande av Narkotikautredningen. Stockholm: Socialdepartementet.

Stevens, A., & Zampini, G. F. (2018). Drug policy constellations: A Habermasian approach for understanding English drug policy. *International Journal of Drug Policy*, 57: s. 61–71. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2018.03.030>

Strömbäck, J. (2008). På nyheternas agendor – en studie av hot och risker i det svenska nyhetsurvalet i morgonpress, kvällspress och TV. *Studier i Politisk Kommunikation*. 18.
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:127561/FULLTEXT01.pdf>

Sumnall, H. R., Atkinson, A., Montgomery, C., Maynard, O. & Nicholls, J. (2023). Effects of media representations of drug related deaths on public stigma and support for

harm reduction. *International Journal of Drug Policy*, 111(103909).
<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2022.103909>

Taffe, M. A. (2015). Drug abuse scientists should use social media to engage the public because their primary translational product is information. *Drug and Alcohol Dependence*, 154: s. 315–319. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2015.05.012>

Tribo, G. (2016). Vården ska inte hjälpa narkomaner till ett fortsatt missbruk... *Sydsvenskan*, 28 augusti.

Twyman-Ghoshal, A., Patten, E. & Ciaramella, E. (2022). Exploring Media Representations of the Nexus Between Climate Change and Crime in the United States. *Critical Criminology*, 30: s. 799–820. <https://doi.org/10.1007/s10612-022-09608-1>

Utt, J., & Short, K. G. (2018). Critical Content Analysis: A Flexible Method for Thinking with Theory. *Understanding and Dismantling Privilege*, 8(2): s. 1–7.
<https://www.wpcjournal.com/article/view/18826>

Valcore, J. L. & Buckler, K. (2020). An act of terror and an act of hate: national elite and populace newspaper framing of pulse nightclub shooting. *Criminal justice studies*, 33(3): s. 276-296. <https://doi.org/10.1080/1478601X.2020.1786283>

Ziegler, B. R., Wray, A. J., & Luginaah, I. (2019). The ever-changing narrative: Supervised injection site policy making in Ontario, Canada. *International Journal of Drug Policy*, 74: s. 98–111. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2019.09.006>

Warren-Gordon, K., (2018). Perceiving Hate Crimes: A Comparative Analysis of Major Newspaper Coverage of Hate Crimes in the United States and the United Kingdom. *International Journal of Criminal Justice Sciences*. 13(1): s. 172-180.
<https://ijcjs.com/menu-script/index.php/ijcjs/article/view/237>

Whiteside, B., & Dunn, M. (2023). Voices represented and voices silenced: Represented voices in the media coverage of the implementation of a supervised injecting facility. *International Journal of Drug Policy* 121(104213): s. 1-10.
<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2023.104213>

Quan, A., Wilson, L. A., Mithani, S. S., Zhu, D. T., Brianne Bota, A. & Wilson, K. (2020). Reporting on the opioid crisis (2000–2018): role of *The Globe and Mail*, a Canadian English-language newspaper in influencing public opinion. *Harm Reduct Journal*. 17(93). <https://harmreductionjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12954-020-00443-7>

LUNDS
UNIVERSITET

LUNDS UNIVERSITET
Sociologiska institutionen
Box 114, 221 00 LUND
www.soc.lu.se